

JIMEP

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18053634>

Gönderiliş Tarihi: 07/12/2025

Kabul Tarihi: 24/12/2025

ORCID: 0000-0002-5200-4527

ORCID: 0009-0005-3543-5041

Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ VE FİNANSAL PERFORMANS İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Atıla KARKACIER¹

Baki SEVİNÇ²

ÖZ

Küreselleşen piyasalar ve artan rekabet baskısı, işletmeleri tedarik zinciri yönetimi (TZY) süreçlerini yalnızca operasyonel bir maliyet unsuru olarak değil, finansal performansı doğrudan etkileyen stratejik bir değer yaratım aracı olarak yeniden yapılandırmaya zorlamaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, TZY ve finansal performans ilişkisini inceleyen literatürün entelektüel yapısını, gelişim seyrini ve iş birliği ağlarını bibliyometrik analiz yöntemiyle ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında, Web of Science (WoS) veri tabanında 2000-2025 yılları arasında yayımlanan ve “supply chain management” ile “financial performance” anahtar kelimelerini içeren 1158 akademik eser incelenmiştir. Elde edilen veri seti, VOSviewer yazılımı aracılığıyla ortak yazar, atıf, ortak atıf ve bibliyografik eşleşme analizlerine tabi tutularak literatürün kavramsal haritası çıkarılmıştır. Elde edilen bulgular, alana yönelik akademik ilginin istikrarlı bir artış göstererek 2023 yılında zirveye ulaştığını; küresel ağlarda ise ABD ve Çin’in literatürü domine ettiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, TZY’nin finansal sonuçlar üzerindeki belirleyici rolünü teyit ederek, araştırmacılara ve uygulayıcılara literatürün genel görünümüne dair bütüncül bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tedarik Zinciri Yönetimi, Finansal Performans, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer.

Jel Kodu: M11, M21, G30

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND FINANCIAL PERFORMANCE

ABSTRACT

Globalizing markets and increasing competitive pressure drive businesses to restructure their supply chain management (SCM) processes not merely as operational cost elements but as strategic value creation tools that directly influence financial performance. In this context, the primary objective of this study is to reveal the intellectual structure, evolutionary trajectory, and collaboration networks of the literature examining the relationship between SCM and financial performance through bibliometric analysis. Within the scope of this research, 1,158 academic works published between 2000 and 2025 in the Web of Science (WoS) database, which contain the keywords “supply chain management” and “financial performance,” were examined. The obtained dataset was subjected to co-authorship, citation, co-citation, and bibliographic coupling analyses using VOSviewer software to map the conceptual structure of the literature. The findings indicate that academic interest in the field has demonstrated a steady increase, reaching its peak in 2023, and that the United States and China dominate the literature within global networks. By confirming the determinative role of SCM on financial outcomes, this study offers a comprehensive perspective on the broader landscape of the literature for researchers and practitioners.

Keywords: Supply Chain Management, Financial Performance, Bibliometric Analysis, VOSviewer.

Jel Codes: M11, M21, G30

¹ Doç. Dr. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, atila.karkacier@gop.edu.tr

² Tedarik Geliştirme Yöneticisi, MAN, baki.sevinc@man.eu

1.GİRİŞ

Günümüz rekabet ortamında kurumların rakiplerinden farklılaşabilmeleri, büyük ölçüde işletim maliyetlerini düşürmeleri ve ürün ya da hizmet kalitesini artırmalarına bağlıdır. Bu hedeflere ulaşırken işletmeler, tedarik zinciri süreçlerinde yalnızca ekonomik unsurları değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel faktörleri de dikkate almak durumundadır. Modern tedarik zinciri anlayışı, bitmiş ürünün müşteriye ulaştırılmasıyla sınırlı kalmamakta; ürünün hareketi boyunca ona değer kazandıran tüm faaliyetlerin geliştirilmesini de kapsamaktadır (Şişman vd., 2016: 76). Lee ve Billington'a (1992: 62) göre tedarik zinciri; hammaddelerin tedarik edilmesi, bunların yarı mamul ve nihai mamul hâline dönüştürülmesi ile ürünlerin dağıtım kanalları aracılığıyla müşterilere ulaştırılmasını sağlayan bir ağ yapısını ifade etmektedir. Tedarik zinciri, tedarikçiden nihai tüketiciye kadar uzanan ve birbirine bağımlı süreçlerden oluşan bütüncül bir sistemdir. Bu sistemin etkin bir biçimde yönetilmesi ise Tedarik Zinciri Yönetimi kavramı ile açıklanmaktadır. Tedarik Zinciri Yönetimi, üreticilerin, depoların ve müşterilerin verimli bir şekilde entegrasyonunu sağlayarak, ürünlerin doğru miktarda, doğru yerde ve doğru zamanda üretilip dağıtılmasını en düşük maliyetle gerçekleştirmeyi amaçlayan bir yönetim yaklaşımıdır. Buna paralel olarak, sürdürülebilir tedarik zinciri kavramı ise, tedarik zincirinin tüm aşamalarına sürdürülebilirlik perspektifinin ve ilgili uygulamaların entegre edilmesini ifade etmektedir. Uzun vadeli ekonomik performansın sağlanmasıyla birlikte sosyal, çevresel ve ekonomik hedeflerin gerçekleştirilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu kavram, tedarik zincirinde yer alan tüm yapı ve aktörler arasındaki iş süreçlerinin sistematik biçimde koordine edilmesini ve şeffaf bir şekilde entegre edilmesini ifade etmektedir (Özbay, 2020: 17).

Finansal performans ise işletme performansının finansal boyutunu ifade etmektedir. Bu kapsamda işletmelerin finansal yapılarının, yatırım düzeylerinin, kârlılıklarının, risk durumlarının ve sürekliliklerinin analiz edilmesi amaçlanır. Finansal performans değerlendirmesi yapan kişi veya kurumlar, işletmenin geçmiş finansal verilerini temel alarak mevcut durumu analiz eder ve geleceğe yönelik stratejik planlamalar geliştirir. Bu süreçte geleceğe dönük yatırımlar, finansman kararları, kaynak ve varlık kullanımı ile kâr/zarar analizleri gibi unsurlar, planlamanın temel bileşenlerini oluşturmaktadır. İşletmelerde finansal performansın ölçülmesi, işletmenin faaliyet gösterdiği sektörde artan rekabet koşullarına uyum sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu ölçüm süreci; işletmenin finansal başarısının belirlenmesine, hedeflerine ulaşp ulaşmadığının değerlendirilmesine, güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilerek bunlara yönelik çözüm stratejilerinin geliştirilmesine olanak tanır. Ayrıca, geleceğe dönük uygulanabilir plan ve hedeflerin oluşturulmasına rehberlik etmesi bakımından da finansal performans analizinin önemi süreklilik göstermektedir. (Şit, 2018: 24-25).

Tedarik zinciri yönetimi ve finansal performans üzerine ulusal ve uluslararası literatürde çok sayıda ampirik çalışma bulunmakla birlikte, bu iki kavramın birlikte ele alındığı bibliyometrik analiz temelli kapsamlı bir çalışma eksikliği dikkat çekmektedir. Araştırmanın temel amacı tedarik zinciri yönetimi ve finansal performans kavramları üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik haritasının oluşturulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, Web of Science veri tabanından elde edilen ve 2000-2025 yıllarını kapsayan geniş bir veri seti, VOSviewer programı aracılığıyla bibliyometrik analiz yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Çalışmanın izleyen bölümlerinde öncelikle tedarik zinciri yönetimi ve finansal performans kavramlarına ilişkin teorik çerçeve çizilmiş, ardından konuyla ilgili literatürdeki temel çalışmalar özetlenmiştir. Araştırmanın metodolojisi ve veri setine ilişkin detayların sunulmasının ardından, ortak yazar, atıf ve bibliyografik eşleşme analizlerinden elde edilen bulgular görsel haritalar eşliğinde detaylandırılmıştır.

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Tedarik zinciri yönetimi (TZY), 1990'lı yıllardan itibaren işletme yönetimi alanındaki akademik araştırmaların ve uygulamalı çalışmaların odak noktalarından biri haline gelmiştir. Tedarik zinciri tedarikçiden müşteriye kadar malzeme, parça ve mamullerin planlanması, koordinasyonu ve kontrolüyle ilgili birbirine bağlı bir dizi faaliyetten oluşmaktadır. Bununla birlikte, tedarik zinciri; işletmelerin hammadde temininden başlayarak, bu girdilerin yarı mamul veya nihai ürünlere dönüştürülmesi ve söz konusu ürünlerin satış kanalları aracılığıyla tüketicilere ulaştırılmasını sağlayan bir ağ sistemi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, tedarik zinciri; malzemelerin tedarik edilmesi, bu malzemelerin ara ve nihai ürünlere dönüştürülmesi ve nihai ürünlerin müşterilere ulaştırılmasını

sağlayan tesisler ile dağıtım kanallarından oluşan bir ağ yapısıdır (Fang, 2022: 1). Bir hammaddenin nihai ürün olarak tüketiciye ulaşması, bir dizi sürecin yürütülmesini gerektirir. Bu süreçlerin belirli bir sıra dâhilinde gerçekleştiği işletmeler arasındaki karşılıklı ilişkiler ise tedarik zincirini oluşturmaktadır. Bu zincirdeki her bir halka bir önceki halkanın müşterisi, bir sonraki halkanın ise tedarikçisi konumundadır. Amaç zincirin sonundaki, nihai müşteriye, yani tüketiciye en iyi hizmeti sunarak müşteri memnuniyetini elde etmektir. Bu zincirin etkin bir şekilde yönetilmesi, satışların ve kârlılığın artırılmasının yanı sıra, işletmelerin rakipleri karşısında rekabet gücü kazanmaları açısından da önemli bir fırsat sunmaktadır. Günümüzde, yalnızca tedarik zincirini başarıyla entegre edebilen işletmelerin varlıklarını sürdürebildikleri görülmektedir. Tedarik zincirinde yer alan tüm işletmelerin, kendilerini tek bir işletmenin birbirini tamamlayan fonksiyonları olarak konumlandırmaları durumunda sürdürülebilir bir başarıya ulaşmak mümkün olmaktadır (Eymen, 2007: 21-22).

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile yeni yönetim yaklaşımlarının ortaya çıkışı, tedarik zinciri yönetiminin günümüzde giderek daha stratejik bir önem kazanmasına neden olmuştur. Artan ve yoğunlaşan rekabet koşulları altında, bir işletmenin tedarik zinciri faaliyetlerini tek başına yürütmesi ve bu faaliyetlerin tümünde uzmanlaşması mümkün değildir. Bu nedenle işletmeler, tedarik zincirinde yer alan diğer paydaşlarla iş birliği içinde ortak bir anlayışla hareket etmek zorundadır. Malzeme odaklı faaliyetlerin koordinasyonunu sağlayan ve pazar koşullarındaki değişimlere duyarlı çevik bir yapı sergileyen tedarik zinciri yönetimi; kalite, fiyat, tepki süresi ve hizmet düzeyi gibi unsurları optimize ederek işletmenin varlığını sürdürebilmesini hedefler. Rekabetçi üstünlük elde etmek adına pazarlar, dağıtım kanalları, tedarik ve üretim süreçleri arasında kurulan bu bağ sayesinde, maliyetlerin azaltılması ve kârlılığın artırılması amaçlanmaktadır (Başkol, 2011: 13–15).

Söz konusu stratejik hedeflere ulaşılabilmesi için zincirde yer alan her bir paydaşın en güncel bilgiyi diğer işletmelerle paylaşarak arz ve talep arasında etkin bir denge kurması gerekmektedir. Bu doğrultuda tedarik zincirinin kısa vadeli hedefi, gereksiz stokların ortadan kaldırılması ve talebe yanıt verme hızının artırılması iken; uzun vadeli hedefi, müşteri beklentilerini doğru ürünün, doğru zamanda ve doğru yerde teslim edilmesiyle karşılayarak pazar payını artırmaktır. Kaynağından tüketiciye uzanan bu bütünsel yapının bir yönetim sistemi olarak işlev görmesi, müşterilere en düşük maliyetle, yüksek kaliteli ürünlerin hızlı ve güvenilir bir biçimde ulaştırılmasını mümkün kılmaktadır (Çiçek ve Bay, 2007: 92-113).

Tedarik zinciri yönetimi, tedarik zincirinin finansal performansı açısından kritik önem taşıyan operasyonel süreç ve uygulamalara büyük ölçüde bağlıdır. Akademisyenler ve uygulayıcılar, tedarik zinciri performansını çeşitli ölçütler aracılığıyla değerlendirmekteyken; finansal performansın temel amacı ise işletmeler için maliyetleri en aza indirirken kârı en üst düzeye çıkarmaktır. TZY performansının ölçülmesi, tedarik zinciri operasyonlarının kesintilere karşı verimliliğini değerlendirmede kilit öneme sahiptir. Çünkü lojistik maliyetlerinde küçük bir azalma ya da acil durum operasyonları ile normal durum arasındaki farkın daraltılması bile önemli ölçüde tasarruf sağlayabilir. Mevcut literatürde, TZY performansı iki temel boyutta; operasyonel performans ve finansal performans olarak ele alınmaktadır. Operasyonel performans ölçütleri arasında güvenilirlik, tutarlılık, teslimat hızı, hacim esnekliği, program esnekliği, teslimat hızı, özel maliyetler, müşteri memnuniyeti, müşteri siparişlerinin hızlı bir şekilde onaylanması, zamanında teslimatlar, şikayetlerin ele alınması ve kalite yer alırken; daha yaygın olarak benimsenen finansal performans ölçütlerinde ise kâr, net gelir, ekonomik katma değer, yatırım getirisi (Return on Investment - ROI) ve aktif karlılık (Return on Assets - ROA) yer almaktadır (Khan vd., 2024: 41).

Finansal performans, örgütsel performansın alt bileşenlerinden biri olup, bir işletmenin ekonomik sonuçlar elde etme sürecinde kaynaklarını ne derece etkin ve verimli kullandığını ifade etmektedir. Finansal performans, aynı zamanda işletmenin satın alınan malzemeler, enerji tüketimi, atık arıtımı, atık bertarafı ve çevresel kazalardan kaynaklanan cezalar gibi maliyet unsurlarını azaltma kapasitesine odaklanmaktadır. Büyük şirketler, atık azaltma kabiliyetleri nedeniyle, ürünün başlangıcından veya tasarımından, malzemelerin seçimi ve satın alınmasından, üretim, dağıtım ve ürünün son tüketicilere teslimine ve ürünün yaşam döngüsünün sonuna kadar çevresel bir vizyonun dahil edilmesini ifade eden yeşil tedarik zinciri yönetimi uygulamalarını genellikle uygun maliyetli ve kârlı bulmaktadırlar. Aynı zamanda, geri dönüşüm, yeniden kullanım, yeniden tasarım, yenileme ve tersine lojistik uygulamalarına uyum sağlanması, üretim maliyetlerini azaltarak finansal performans

üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır (Langton vd., 2023: 6-7).

Giderek yoğunlaşan rekabet ortamında, işletmelerin güçlü ve sürdürülebilir bir yapı kazanabilmelerinin temel unsurlarından biri, finansal performanslarını düşürmeden, aksine istenen düzeyde artırarak sürdürebilmeleridir. Bu nedenle, gelişmekte olan ülke ekonomilerini ve bu ekonomiler içinde faaliyet gösteren işletmeleri etkileyen başlıca faktörlerden biri de finansal performanstır. Finansal performans, işletme performansının finansal boyutunu ifade eden bir kavramdır. Bu kapsamda, işletmelerin finansal yapılarının, yatırımlarının, kârlılık düzeylerinin, risk durumlarının ve sürekliliklerinin analiz edilmesi esas alınır. Finansal performans değerlendirmesi yapan kişi veya kurumlar, işletmenin geçmiş dönem verilerini temel alarak finansal açıdan bir değerlendirme yapmakta ve geleceğe yönelik planlamalar geliştirmektedir. Bu planlamalar, yatırımlar, finansman kararları, kaynak ve varlık kullanımı ile kâr-zarar analizleri gibi unsurları içermektedir. İşletme performansı farklı açılardan incelenebilse de finansal performans ölçümünün büyük ölçüde muhasebe verilerine dayanması, bu ölçümlerin daha rasyonel ve nesnel sonuçlar ortaya koymasını sağlamaktadır (Şit, 2018: 22-24). Finansal performans, örgütsel faaliyetlerin finansal sonuçlarına doğrudan veya dolaylı biçimde olumlu katkı sağlayan; satış hacmi, kârlılık oranı, maliyetlerin etkin yönetimi, sermaye yapısı, likidite düzeyi ve kaynak kullanım verimliliği gibi niceliksel göstergelerle değerlendirilen bir süreçtir. Bu süreçte, işletmenin geçmiş dönem verileri üzerinde uygulanan çeşitli analitik yöntemlerden elde edilen bulgular, muhasebe kayıtları temelinde analiz edilip yorumlanmaktadır. Ayrıca, finansal performansın yalnızca sayısal artışlarla değil, küçülme veya yeniden yapılanma gibi stratejik kararlar yoluyla da geliştirilebileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Aksay ve Ağtaş, 2025: 805).

Literatürde, etkin bir tedarik zinciri yönetimi ile finansal performansın birbirini karşılıklı olarak desteklediği genel olarak kabul görmektedir. Bununla birlikte, bu ilişkinin açık ve somut biçimde ortaya konulması günümüzde de önemini koruyan bir araştırma alanı olarak dikkat çekmektedir. Farklı ülkelerde gerçekleştirilen çok sayıda ampirik çalışma, tedarik zinciri yönetimi ile finansal performans arasındaki etkileşimi ve bu ilişkinin yönünü açıklamaya odaklanmıştır.

3. LİTERATÜR TARAMA

Tedarik zinciri yönetimi ile finansal performans arasındaki ilişki, son yıllarda hem akademik literatürde hem de uygulama alanında yoğun bir biçimde tartışılan bir konu haline gelmiştir. Literatürde genel olarak, tedarik zinciri etkinliğinin işletmenin finansal sonuçlarını olumlu yönde etkilediği kabul edilmekle birlikte, bu ilişkinin boyutu, yönü ve etki mekanizmaları farklı araştırma bağlamlarında değişiklik gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak bu konularla ilgili yapılan birtakım çalışmalar kısaca şu şekilde sıralanabilir.

Gunasekaran vd. (2001) yapmış oldukları çalışmada, mevcut literatürden yararlanarak tedarik zincirlerinde stratejik, taktik ve operasyonel düzeylerde performansın ölçülmesine yönelik bütüncül bir çerçeve oluşturmayı amaçlamışlardır. Ayrıca, tedarik zinciri yönetiminde (TZY) kullanılabilecek temel performans göstergelerine ilişkin bir liste sunarak; özellikle tedarikçilerle ilişkiler, teslimat performansı, müşteri hizmetleri, envanter yönetimi ve lojistik maliyetlerine yönelik performans ölçütlerini ön plana çıkartmışlardır. Bu ölçütlerin geliştirilme sürecinde, müşteri memnuniyetiyle tutarlılık ve doğrudan ilişkilendirilebilirliği esas alarak bir uyumlaştırma yaklaşımı benimsemişlerdir.

Vickery vd. (2003), bütünlük bir tedarik zinciri stratejisinin performans sonuçlarını inceleyip, performans ölçütleri olarak müşteri hizmetleri performansı ile finansal performansı ele almışlardır. Oluşturdukları araştırma modelini, Kuzey Amerika'daki üç büyük otomotiv üreticisine birinci seviye tedarikçi olarak hizmet veren en büyük 150 bağımsız firmadan elde edilen 57 örneklem üzerinden test etmişlerdir. Tedarik zinciri entegrasyonu ile finansal performans arasındaki ilişkinin doğrudan değil, dolaylı olduğunu; yani müşteri hizmetlerinin bu ilişkiyi tam aracılık yoluyla etkilediğini tespit etmişlerdir.

Christensen vd. (2007) yapmış oldukları çalışmada, tedarik zinciri teslim süresi ortalamalarının ve değişkenliğinin bir işletmenin finansal performansı üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışmanın örneklemini, Tedarik Yönetimi Enstitüsü'ne bağlı 1264 üretici firmanın yöneticilerinden oluşan "executive" listesi oluşturmuştur. Bu çerçevede, 402 firmaya anket göndererek, 210 firmadan geri dönüş almışlardır. Elde edilen verileri, LISREL modeli kullanarak

ampirik olarak test etmişlerdir. Tedarik zinciri teslim sürelerindeki değişkenlik arttıkça, işletmenin finansal performansının azaldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Wang ve Sarkis (2013), sürdürülebilir tedarik zinciri yönetiminin kurumsal finansal performansla ilişkisini araştırmışlardır. Newsweek'in çevre dostu şirketler sıralamasına (green ranking) göre belirlenen ABD'deki en iyi 500 şirketten oluşan bir örneklemi kullanmışlardır. İlişkilerin ampirik analizinde ise Bloomberg çevresel, sosyal ve yönetim (Environmental, Social, and Governance - ESG) verileri ile COMPUSTAT finansal veri tabanından elde edilen verileri kullanmışlardır. Çalışmanın sonucunda, sosyal ve çevresel tedarik zinciri yönetimi çabalarını birlikte kapsayan entegre sürdürülebilir tedarik zinciri yönetiminin, aktif kârlılığı (ROA) ve özsermaye kârlılığı (Return on Equity - ROE) ile ölçülen kurumsal finansal performansla pozitif bir ilişki gösterdiğini tespit etmişlerdir. Ayrıca, bu olumlu etkinin en az iki yıllık bir zaman gecikmesiyle ortaya çıkabileceğini vurgulamışlardır.

Şişman vd. 2016 yılında yapmış oldukları çalışmada, tedarik zinciri yönetimi boyutu bakımından kurumsal sürdürülebilirliğin işletmelerin finansal performansına etkisini araştırmayı amaçlamışlardır. Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksinde işlem gören 50 işletmenin Kurumsal Sosyal Sorumluluk ya da Sürdürülebilirlik Raporlarını inceleyerek 2013 yılına ait sürdürülebilir tedarik zinciri faaliyetlerinin 2014 yılında finansal performansına etkisini analiz etmişlerdir. Ekonomik tedarik zinciri yönetimi faaliyetleri ile varlık kârlılığı ve özsermaye kârlılığı arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki elde ederlerken; çevresel ve sosyal tedarik zinciri yönetimi faaliyetleri ile varlık kârlılığı ve özsermaye kârlılığı arasında ise anlamlı bir ilişkinin olmadığını tespit etmişlerdir.

Deste ve Halifeoğlu (2019) yapmış oldukları çalışmada, Borsa İstanbul Perakende Ticaret Sektörü'nde bulunan market zincirlerinin tedarik zinciri yönetimi açısından finansal performans kriterlerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Bununla birlikte Çok Kriterli Karar Verme teknikleriyle finansal performansları karşılaştırılmıştır. Market zincirleri, tedarik zinciri yönetimi kapsamında belirlenen iki ana ve yirmi iki alt kriter doğrultusunda analiz edilmiş, bu kapsamda işletmelerin finansal performansları da değerlendirmeye tabi tutulmuştur. TOPSIS yöntemi ile yapılan değerlendirme sonucunda Migros birinci sırada yer almıştır.

Özbay (2021) yapmış olduğu çalışmada, Türk imalat şirketleri için sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi ile finansal performans arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Finansal performans ölçümü olarak ROA, ROE ve piyasa değeri/defter değeri oranı kullanırken, sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi performansını çok değişkenli yeni bir performans göstergesi ile ölçmüştür. Araştırma örneklemini, Borsa İstanbul'da işlem gören 47 imalat şirketine ait 2007-2019 yılı arasındaki 584 veriyi içermektedir. Sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi ile finansal performans arasındaki ilişkinin testi için panel veri regresyon analizini kullanmış ve sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi ile şirketlerin finansal performansı arasında pozitif doğrusal bir ilişki tespit etmiştir.

Uşar vd. (2021), Borsa İstanbul'da yer alan 165 adet üretim firmasından oluşan bir örneklem ile tedarik zinciri kademesinin, ISO 9001 Kalite Yönetim Sertifikasyonu ve finansal performans ilişkisine etkilerini incelemeyi amaçlamışlardır. Üretim firmalarını tedarik zinciri kademelerine göre gruplandırmışlar ve ISO 9001 belgesine sahip olmanın bu gruplardaki firmanın finansal performansına etkisini panel veri analizi yöntemi ile analiz etmişlerdir. Çalışmanın sonucunda ISO 9001 kalite yönetim belgesine sahip olan firmaların bu belgeye sahip olmayan firmalara göre daha çok aktif karlılığa sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Rodríguez-González vd. 2022 yılında yapmış oldukları çalışmada, döngüsel ekonomi uygulamalarının Meksika otomotiv endüstrisindeki üretim şirketlerinin finansal performansı üzerindeki etkilerini, sürdürülebilir tedarik zinciri yönetiminin aracılık etkisini de dikkate alarak analiz etmişlerdir. Elde ettikleri bulgular ile, finansal performansın, döngüsel ekonomi uygulamalarının etkin biçimde uygulanmasıyla güç kazandığını ve bu ilişkinin, işletmenin sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimini geliştirme konusundaki kurumsal bağlılığı aracılığıyla dolaylı olarak şekillendiğini ortaya koymuşlardır.

Langton vd. (2023), Güney Afrika'nın ulusal elektrik enerji sağlayıcısı olan Eskom Holding'de; yeşil tedarik zinciri yönetimi, müşteri izleme, tedarikçi izleme, müşteri–tedarikçi iş birliği ile finansal performans arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Çalışmada, ülke genelindeki çeşitli Eskom

depolarından seçilen 350 tedarik zinciri uzmanından oluşan bir örneklem üzerinde nicel bir yaklaşım tasarımı kullanmışlardır. Oluşturdukları hipotezleri, en küçük kareler (Partial Least Squares - PLS) tekniğine dayalı yapısal denklem modellemesi kullanarak test etmişlerdir. Yeşil tedarik zinciri yönetiminin, müşteri ve tedarikçi izleme ve iş birliğini olumlu yönde etkilediğini ve bu etkiyi, işletmelerin finansal performans düzeylerinin yükselmesiyle ilişkilendirmişlerdir. Ancak, yeşil tedarik zinciri yönetiminin finansal performans üzerindeki doğrudan etkisinin negatif yönde olduğunu tespit etmişlerdir.

Chen vd. (2024) yapmış oldukları çalışmada, sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi faaliyetlerinin firmaların finansal sonuçları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Nijerya'da ulusal, bölgesel ve uluslararası yetkilendirmeye sahip ve 2005 ile 2023 yıllarını kapsayan verileri bulunan yedi banka için Panel Eş Bütünleşme testi ve Kesitsel Bağımlılık Dağıtılmış Gecikmeli Otoregresif Modeline (CS-ARDL) dayanarak, sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi faaliyetlerinin bankaların finansal performansı (piyasa değeri ve kârlılık) üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Zhao vd. (2025) yapmış oldukları çalışmada, tedarik zinciri şeffaflığının işletmenin faaliyet sonuçları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Çin'de borsada işlem gören 2401 şirketi kapsayan geniş bir veri setini kullanarak, tedarik zinciri şeffaflığının şirketin finansal performansını iyileştirdiğini ve müşteri güveninin bu bağlantının temelini oluşturan önemli ekonomik mekanizmalardan biri olduğunu ortaya koymuşlardır.

4. METODOLOJİ

Bu çalışmada, akademik etki ve bilimsel haritalama metriklerinden elde edilen çıktılar doğrultusunda yürütülen kapsamlı bibliyometrik analizler aracılığıyla, tedarik zinciri yönetimi ve finansal performans literatürüne ilişkin bütüncül, yapılandırılmış ve derinlemesine bir bakış açısı geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bibliyometri terimi 1969 yılında Alan Pritchard tarafından ortaya atılmıştır. Pritchard, bibliyometriyi, yazılı iletişimin çeşitli yönlerini saymak ve analiz etmek yoluyla, yazılı iletişimin süreçlerine ve bir disiplinin doğasına ve gelişim seyrine ışık tutmak için matematik ve istatistiksel yöntemlerin uygulanması olarak tanımlamıştır (Lawani, 1981). Bibliyometrik analiz, büyük hacimli yapılandırılmamış veriyi titiz yöntemlerle anlamlandırarak, köklü alanların kümülatif bilimsel bilgisini ve evrimsel nüanslarını deşifre etmek ve haritalamak açısından kullanışlı olmaktadır. Bu bağlamda, iyi yapılandırılmış bibliyometrik çalışmalar, bir araştırma alanını ilerletmek için sağlam temeller atarak araştırmacılara (Donthu vd., 2021: 285):

- Alanın tek noktadan kapsamlı bir görünümünü elde etme,
- Mevcut bilgi boşluklarını ve eksikliklerini net bir şekilde saptama,
- Yeni araştırma fikirleri üretme ve
- Kendi akademik katkılarını alandaki yapıya stratejik olarak konumlandırma yeteneği sağlamaktadır.

Bu çalışmada, özellikle büyük bibliyometrik veri setlerinden karmaşık ilişkileri ve iş birliği ağlarını görselleştirmedeki güçlü haritalama yeteneği ve bilimsel alanların entelektüel yapısını keşfetmedeki etkinliği nedeniyle VOSviewer programı tercih edilmiştir. Program, Scopus ve Web of Science gibi veri tabanlarından alınan verilerin, kullanımı kolay bir arayüzle analitik ve estetik açıdan zengin ağ ve yoğunluk haritalarına dönüştürülmesini sağlamaktadır.

Bibliyometrik analizler için kapsamlı bir veri seti sunması ve içerdiği yayınların bilimsel güvenilirliğinin yüksek ve uluslararası düzeyde tanınan bir kaynak olması nedeniyle; bununla birlikte gelişmiş tarama olanakları sağlaması ve çalışmanın gerektirdiği farklı disiplinlere ait verileri kapsadığı için bu çalışmada Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Araştırma kapsamına, 2000–2025 yılları arasında yayımlanmış yayınlar dâhil edilmiştir. 11.11.2025 tarihinde Web of Science veritabanında “supply chain management” ve “financial performance” anahtar kelimeleri tüm alanlarda tarandığında 1162 yayına ulaşılmıştır. Özgün araştırma niteliği taşımayan editoryal yazılar (2) ile bilimsel geçerliliklerini yitiren geri çekilmiş yayınlar (2) analiz kapsamı dışında tutulmuştur. Bu tür yayınların dâhil edilmesi atıf yapısını ve ağ analizlerinin bütünlüğünü bozabileceğinden, çalışma yalnızca geçerli

ve güvenilir 1158 eser üzerinden yürütülmüştür.

Yayın yılları incelendiğinde, alanla ilgili ilk çalışmaların 2000 yılında iki yayınla ortaya çıktığı görülmektedir. Yayın hacminin zirve noktası ise 123 çalışma ile 2023 yılıdır. Bunu 2020 yılında 122, 2022 yılında 113 ve 2021 yılında 107 yayın izlemiştir. Buna karşılık, en düşük yayın sayısının gözlemlendiği yıl yalnızca bir çalışmanın üretildiği 2001 yılı olmuştur.

Yayın türleri incelendiğinde, literatürün büyük ölçüde dergi makalelerinden (1031) oluştuğu; bunu derleme makaleleri (72), bildiri özetleri (67), erken erişim çalışmaları (32), kitap bölümleri (16) ve sınırlı sayıda kitap (1) izlediği görülmektedir. Çalışmaların önemli bir bölümü SSCI (760), SCI-E (402) ve ESCI (241) gibi yüksek etki değerine sahip endekslerde taranmakta olup; CPCI-S (45) ve CPCI-SSH (37) endekslerinde yer alan yayınların da kayda değer bir paya sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırma alanları bakımından değerlendirildiğinde, yayınların en yoğun biçimde yönetim (559) alanında kümelendiği; bunun yanı sıra işletme (290), yöneylem araştırması ve yönetim bilimi (191), çevre bilimleri (163) ve endüstri mühendisliği (157) disiplinlerinin de çalışma evreni içinde önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Herhangi bir dil sınırlamasına gidilmemekle birlikte, veri setinin büyük ölçüde İngilizce yayınlardan oluştuğu; bunun yanında sınırlı sayıda Almanca, İspanyolca ve Malayca eserin de veri kümesine dâhil olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimelerin literatürdeki görünürlüğünü ve kavramlar arası ilişki yapısını incelemek amacıyla gerçekleştirilen eş-oluşum (keyword co-occurrence) analizi, alan yazında en yoğun tekrar eden terimlerin “supply chain management” (201), “financial performance” (199), “sustainability” (88), “environmental performance” (85) ve “performance” (65) olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, araştırmada seçilen anahtar kelimelerin, literatürde en sık başvuru alan temel kavramlarla yüksek düzeyde uyum sergilediğini göstermektedir. Elde edilen veriler çeşitli analizler üzerinden değerlendirilmiş; veri kaynağı olarak Web of Science’da endekslenen yayınlar esas alınmıştır.

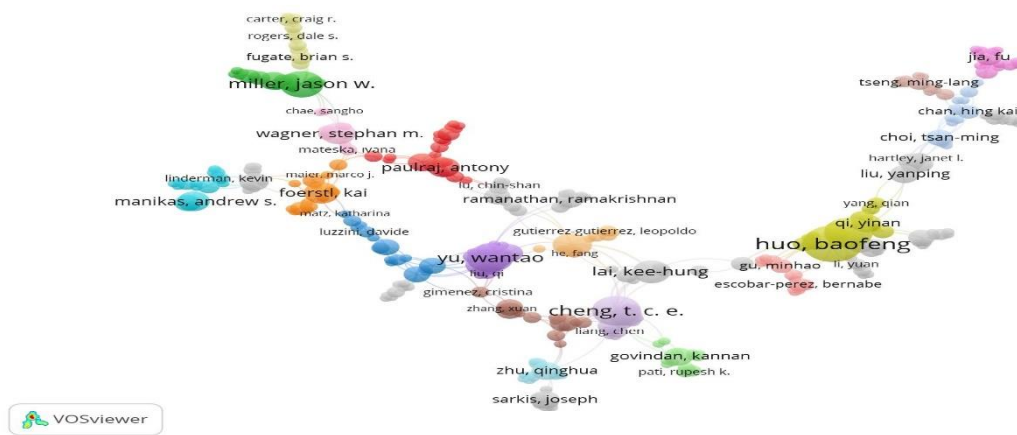
5. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular kendi içerisinde sınıflandırılarak bu başlık altında tablo ve şekil yardımı ile detaylı bir şekilde sunulmuştur.

5.1 Ortak Yazar Analizi

Yazarlar arasındaki iş birliği ağlarını ortaya koymak amacıyla en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları tespit etmek üzere en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri belirlenerek ağ haritası oluşturulmuştur. VOSviewer kullanılarak ortak yazarlık analizi gerçekleştirilmiştir. Minimum 1 yayın ve minimum 1 atıf ölçütü (eşik değerleri) esas alınarak, bu parametrelerle ağ haritasında 344 yazar ve 762 bağlantı tespit edilmiştir. Ortak yazarlık analizine göre ağ haritası Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Yazarlar Arasındaki İş Birliği ve Ortak Yazarlık İlişkileri

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Elde edilen bulgular, alandaki iş birliği ağlarının yapısını ve bu ağlarda merkezi konumda yer alan aktörleri açık biçimde ortaya koymaktadır. Co-authorship ağında toplam bağlantı gücüne (Total

Link Strength/ TLS) göre ilk beş yazar sırasıyla Afum, Ebenezer (TLS=59), Agyabeng-Mensah, Yaw (TLS=57), Baah, Charles (TLS=49), Acquah, Innocent Senyo Kwasi (TLS=46) ve Huo, Baofeng (TLS=46) olarak görülmektedir.

Tablo 1. Ortak Yazarlık Analizinde Öne Çıkan Yazarlar

Yazar	Doküman	Atıf	TLS
Afum, Ebenezer	14	1162	59
Agyabeng-Mensah, Yaw	15	1248	57
Baah, Charles	12	878	49
Acquah, Innocent Senyo Kwasi	12	876	46
Huo, Baofeng	21	1960	46

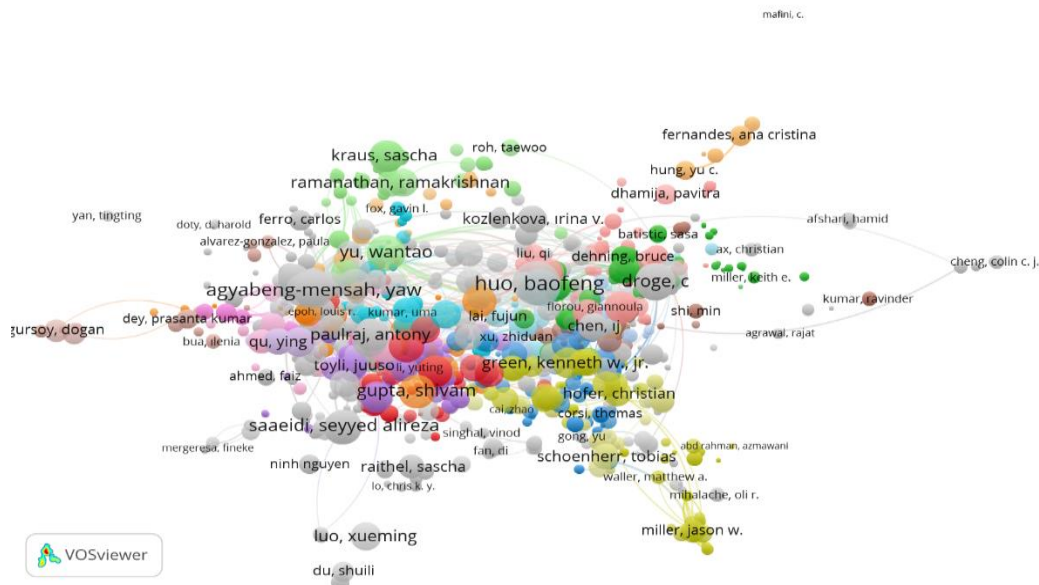
Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

En çok atıf alan ve en çok eser üreten yazarın (Huo, Baofeng) en bağlantılı yazar olmadığı da Tablo 1’de görülmektedir. Elde edilen bulgular, literatürde yüksek atıf alan kuramsal katkılar sunan araştırmacılar ile üretkenlik düzeyi yüksek olup iş birliği ağlarında merkezi bir konumda yer alan araştırmacıların her zaman örtüşmediğini göstermektedir.

5.2 Yazar Atıf Analizi

Web of Science veri seti, “Full Record and Cited References” seçeneği işaretlenerek düz metin (plain text) formatında dışa aktarılmış ve sonrasında VOSviewer yazılımına şu adımlar izlenerek aktarılmıştır: Create map → Create a map based on bibliographic data → Web of Science files → Type: Authors → Analysis: Citation. Analiz sürecinde sayım yöntemi olarak full counting, normlaştırma tekniği olarak ise association strength tercih edilmiştir. Haritalama sürecinde yerleşim ve kümelenmeye ilişkin ayarlarda VOSviewer’ın varsayılan parametreleri kullanılmıştır. Yazar atıf analizinde, en az bir yayın ve en az bir atıf ölçütü (Eşik değerleri. Minimum doküman sayısı = 1 ve minimum atıf = 1 eşiği) dikkate alınarak atıf ağlarını ortaya koyan ağ haritası Şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 2. Yazarların Atıf Ağı Analizi

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Analiz kapsamında, aralarında ilişki bulunduğu belirlenen 2.124 birim incelenmiş ve bu yapı içerisinde toplam 39 küme, 23.367 bağlantı ve 26.684 düzeyinde toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. Bağlantı yoğunluğunun artması, kümelerin daha net biçimde ayrışmasını ve ağ yapısının belirginleşmesini sağlamaktadır. Haritada yer alan her bir düğüm (halka) bir yazarı temsil etmekte; düğümlerin büyüklüğü ilgili yazarın aldığı atıf düzeyini, renkler ise ait oldukları kümeleri göstermektedir. Yazarlar arasındaki çizgiler ise atıf ilişkilerini veya ortak atıf örüntülerini ifade etmektedir.

Tablo 2: Yazar Atıf Analizinde En Çok Atıf Alan İlk 5 Yazar

Yazar	Döküman	Atıf	TLS
Huo, Baofeng	21	1960	781
Agyabeng-Mensah, Yaw	15	1248	556
Droge, C.	2	1208	462
Jayaram, J.	2	1208	462
Vickery, S.K.	2	1208	462

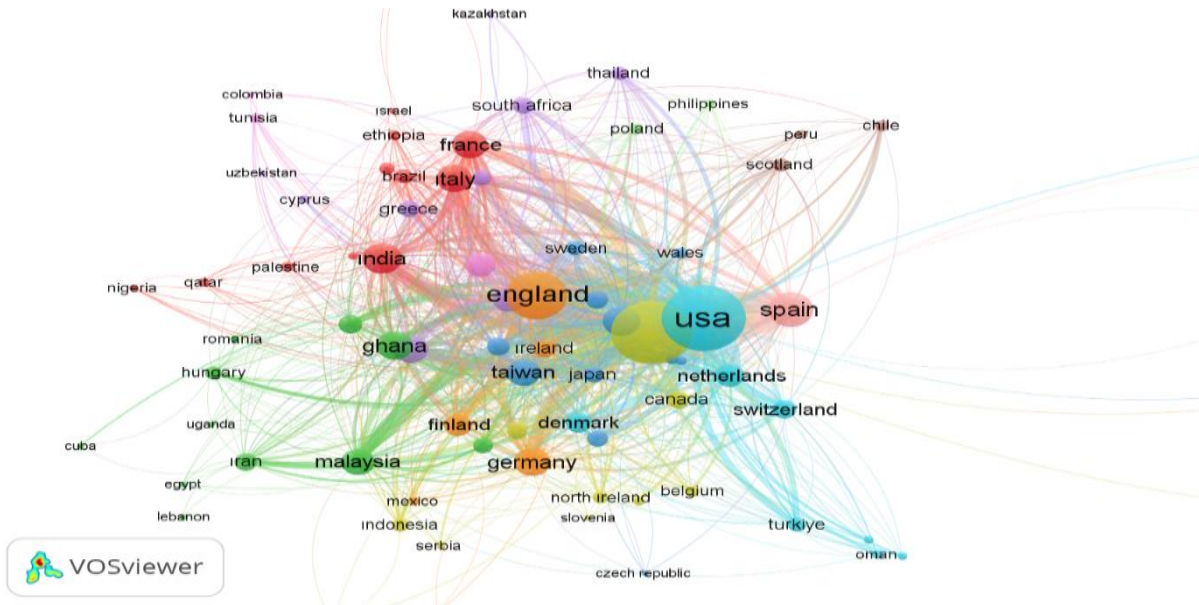
Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur

Tablo 2 incelendiğinde, en yüksek atıf sayısına sahip araştırmacıların sırasıyla Huo, Baofeng (1960 atıf), Agyabeng-Mensah, Yaw (1248 atıf), Droge, C. (1208 atıf), Jayaram, J. (1208 atıf) ve Vickery, S.K. (1208 atıf) olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, toplam bağlantı gücü bakımından da Huo, Baofeng ile Agyabeng-Mensah, Yaw'ın ağ içerisinde en merkezi iki araştırmacı olarak konumlandığı görülmektedir.

5.3 Ülkelerin Atıf Analizi

Web of Science veri seti, “Full Record and Cited References” seçeneği işaretlenerek düz metin (plain text) formatında dışa aktarılmış ve sonrasında VOSviewer yazılımına şu adımlar izlenerek aktarılmıştır: Create map → Create a map based on bibliographic data → Web of Science files → Type: Countries → Analysis: Citation. Analiz sürecinde sayım yöntemi olarak full counting, normlaştırma tekniği olarak ise association strength tercih edilmiştir. Haritalama sürecinde yerleşim ve kümelenmeye ilişkin ayarlarda VOSviewer'ın varsayılan parametreleri kullanılmıştır. Ülkelerin atıf analizinde, en az bir yayın ve en az bir atıf ölçütü (Eşik değerleri. Minimum doküman sayısı = 1 ve minimum atıf = 1 eşiği) dikkate alınmıştır. Bu kriterleri karşılayan 79 gözlem birimi arasındaki ilişkiler incelenerek atıf ağlarını ortaya koyan ağ haritası Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. Ülkelerin Atıf Bağları

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Analiz sonucunda 12 küme, 959 bağlantı ve 604 toplam bağlantı gücü belirlenmiştir. Atıf sayıları bakımından ABD (21.071 atıf), Çin (13.890 atıf), İngiltere (8.280 atıf), İspanya (3.873 atıf) ve Pakistan (3.611 atıf) en yüksek performansı sergileyen ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Türkiye, 1.271 atıf ile on yedinci sırada yer almaktadır. Toplam bağlantı gücü açısından değerlendirildiğinde ise ABD, Çin, İngiltere, İspanya ve Hindistan ilk beş sırayı oluşturmaktadır. Ülkelerin yayın sayısı, atıf sayısı ve toplam bağlantı gücüne ilişkin dağılımı Tablo 3’te birlikte sunulmuştur.

Tablo 3. Ülkelerin Atıf Göstergeleri

Ülke Adı	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	TLS
ABD	319	21071	2025
Çin	281	13890	1866
İngiltere	130	8280	1014
İspanya	62	3873	504
Hindistan	72	3179	388
Türkiye	20	1271	132

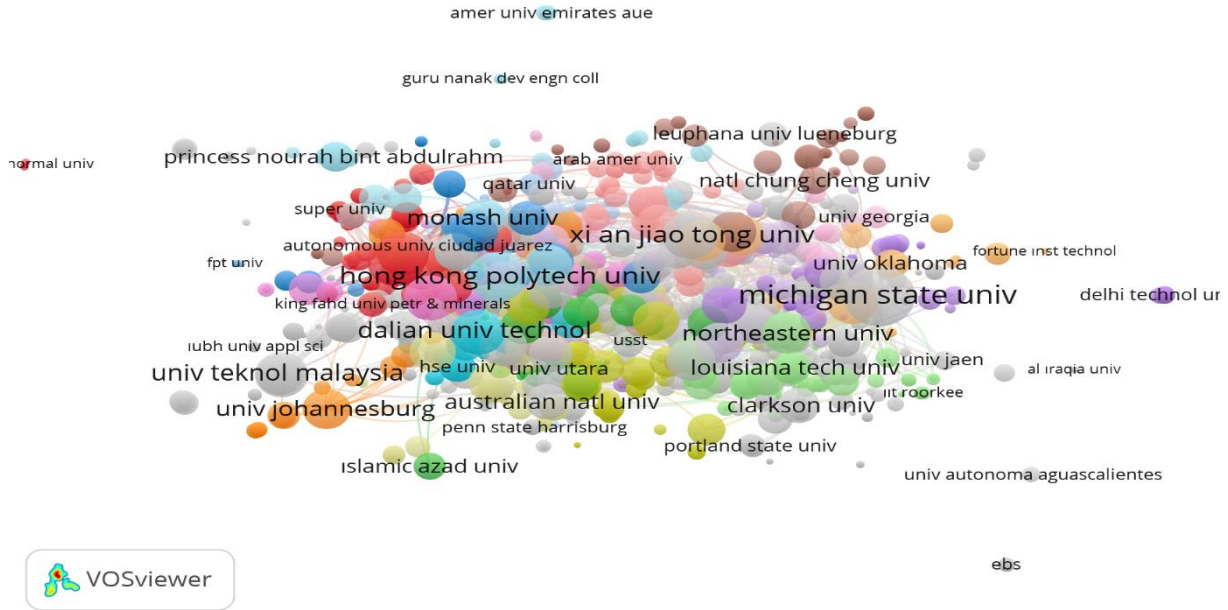
Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3’e göre ülkelerin yayın sayısı dikkate alındığında, sırasıyla ABD (319 yayın), Çin (281 yayın), İngiltere (130 yayın), Hindistan (72 yayın) ve İspanya (62 yayın) en yüksek üretkenliğe sahip ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Türkiye’nin yayın sayısı 20 olarak kaydedilmiştir. ABD, Çin ve İngiltere’nin en fazla atıf alma, toplam bağlantı gücü ve eser sayısı bakımından hep ilk üç sırada olduğu göze çarpmaktadır. Pakistan ise en fazla atıf alan ülkeler içerisinde beşinci sırada yer alırken; toplam bağlantı gücü ve eser sayısında ilk beşe girememiştir.

5.4. Kurum Atıf Analizi

Web of Science veri seti, “Full Record and Cited References” seçeneği işaretlenerek düz metin (plain text) formatında dışa aktarılmış ve sonrasında VOSviewer yazılımına şu adımlar izlenerek aktarılmıştır: Create map → Create a map based on bibliographic data → Web of Science files → Type: Organizations → Analysis: Citation. Analiz sürecinde sayım yöntemi olarak full counting, normlaştırma tekniği olarak ise association strength tercih edilmiştir. Haritalama sürecinde yerleşim ve kümelenmeye ilişkin ayarlarda VOSviewer’ın varsayılan parametreleri kullanılmıştır. Kurumların atıf analizinde, en az bir yayın ve en az bir atıf ölçütü (Eşik değerleri. Minimum doküman sayısı = 1 ve minimum atıf = 1 eşiği) dikkate alınmıştır. Bu kriterleri karşılayan 1134 gözlem birimi arasındaki ilişkiler incelenerek atıf ağlarını ortaya koyan ağ haritası Şekil 4’te gösterilmektedir.

Şekil 4. Kurumların Atıf Bağları

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Genel ağ yapısında 35 küme, 11745 bağlantı ve 14088 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir; bu göstergeler, kurumlar arası etkileşim ağının oldukça yoğun ve çok boyutlu bir yapıda olduğunu ortaya koymaktadır. Analiz bulguları, atıf performansı bakımından öne çıkan kurumların başında Michigan State Üniversitesi (3127 atıf), Hong Kong Polytechnic Üniversitesi (1789 atıf), Dalian Maritime Üniversitesi (1613 atıf), Xi'an Jiaotong Üniversitesi (1546 atıf) ve South Carolina Üniversitesi (1350 atıf) geldiğini göstermektedir.

Eser sayılarına göre değerlendirildiğinde; Michigan State Üniversitesi 40 yayınlı, Hong Kong Polytechnic Üniversitesi 35 yayınlı, Zhejiang Üniversitesi 20 yayınlı, Dalian Maritime Üniversitesi 19 yayınlı, Cape Coast Üniversitesi ve Arkansas Üniversitesi ise 18'er yayınlı araştırma alanında etkin kurumlar olarak öne çıkmaktadır. Türkiye merkezli kurumlar incelendiğinde ise Yaşar Üniversitesi'nin 2 eser ile 395 atıf, Ege Üniversitesi'nin 2 eser ile 278 atıf ve İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nin 1 eser ile 248 atıf aldığı görülmektedir. Türkiye ve dünya genelindeki üniversitelerin yayın sayısı, atıf sayısı ve toplam bağlantı gücüne ilişkin dağılımı Tablo 4'te birlikte sunulmuştur.

Tablo 4. Kurumların Atıf Göstergeleri

Kurum	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	TLS
Michigan State Üniversitesi	40	3127	632
Hong Kong Polytech Üniversitesi	35	1789	283
Dalian Maritime Üniversitesi	19	1613	429
Xi An Jiao Tong Üniversitesi	14	1546	380
South Carolina Üniversitesi	4	1350	388
Yaşar Üniversitesi	2	395	56
Ege Üniversitesi	2	278	43
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	1	248	43

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

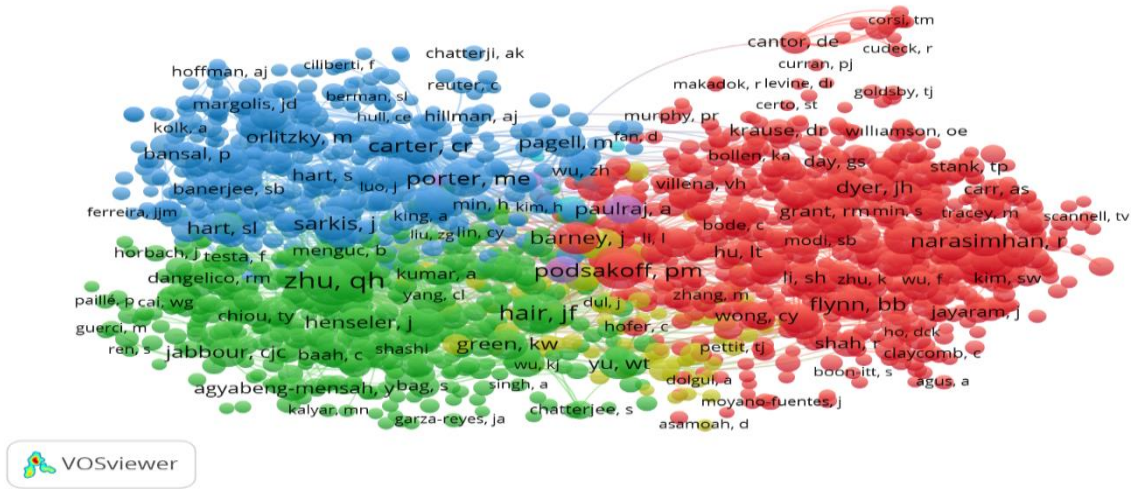
Veriler, Türkiye'deki üniversitelerin toplam atıf düzeylerinin küresel ölçekteki üniversitelere kıyasla daha sınırlı olduğunu göstermektedir.

5.5. Yazarların Ortak Atıf Analizi

Bir çalışmada birlikte atıf alan farklı kaynaklar ortak atıf (co-citation) olarak tanımlanmaktadır. Ortak atıf analizi ise, literatürde bağımsızmış gibi konumlanan çalışmaların araştırmacılar tarafından hangi ölçüde birlikte referans gösterildiğini ortaya koyarak, bir alanın entelektüel yapısını, konu kümelerini ve önde gelen akademik katkıları sistematik biçimde görünür kılan önemli bir bibliyometrik yöntemdir.

Web of Science veri seti, “Full Record and Cited References” seçeneği işaretlenerek düz metin (plain text) formatında dışa aktarılmış ve sonrasında VOSviewer yazılımına şu adımlar izlenerek aktarılmıştır: Create map → Create a map based on bibliographic data → Web of Science files → Type: Cited authors → Analysis: Co-citation. Analiz sürecinde sayım yöntemi olarak full counting, normlaştırma tekniği olarak ise association strength tercih edilmiştir. Haritalama sürecinde yerleşim ve kümelenmeye ilişkin ayarlarda VOSviewer’ın varsayılan parametreleri kullanılmıştır. Bu kriterleri karşılayan 1716 gözlem birimi arasındaki ilişkiler incelenerek yazarlar arasındaki ortak atıf bağlantılarını ortaya koyan ağ haritası Şekil 5’te gösterilmektedir.

Şekil 5. Yazarlar Arasındaki Ortak Atıf Bağlantıları

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Atıf sayısı için en az 10 olarak belirlenen eşik değerine göre 1716 birim üzerinde gerçekleştirilen ortak atıf analizinde, toplam 7 kümenin oluştuğu; 452097 bağlantı ile toplam bağlantı gücünün 1333317 olarak hesaplandığı belirlenmiştir. En fazla ortak atıf alan yazarlar Tablo 5’te sunulmaktadır.

Tablo 5. Yazarların Ortak Atıf Analizi Göstergeleri

Yazar	Atıf Sayısı	TLS
Zhu, Qh	785	46001
Hair, Jf	426	22168
Porter, Me	355	20084
Podsakoff, Pm	338	19091
Carter, Cr	318	18349

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

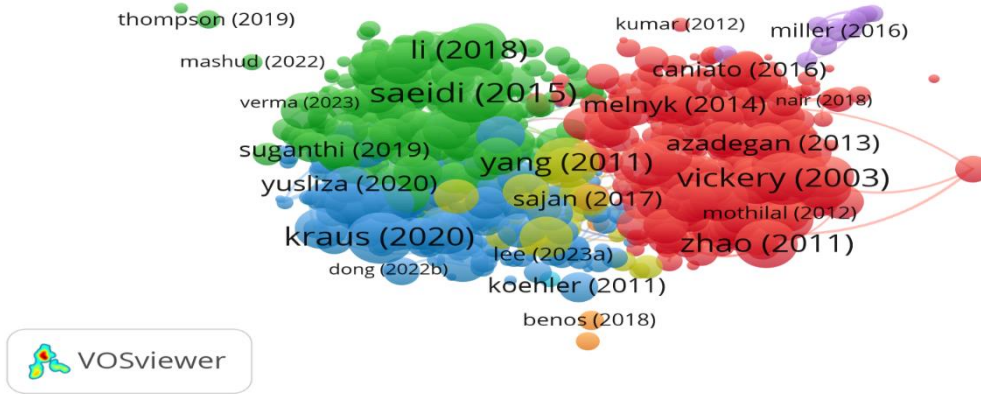
Tablo 5 incelendiğinde, ortak atıf frekansı en yüksek olan araştırmacıların sırasıyla Zhu, Qh (785), Hair, Jf (426), Porter, Me (355), Podsakoff, Pm (338) ve Carter, Cr (318) olduğu görülmektedir.

5.6. Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Analizi

Bibliyografik eşleşme analizi, iki farklı kaynağın aynı esere atıf yapması durumunda aralarında kurulan benzerlik ilişkisini ifade eder. Bu yöntem, kaynakların ortak referansları üzerinden araştırma alanındaki tematik yakınlığı ve güncel bilimsel yönelimleri ortaya koymak için kullanılmaktadır.

Web of Science veri seti, “Full Record and Cited References” seçeneği işaretlenerek düz metin (plain text) formatında dışa aktarılmış ve sonrasında VOSviewer yazılımına şu adımlar izlenerek aktarılmıştır: Create map → Create a map based on bibliographic data → Web of Science files → Type: Documents → Analysis: Bibliographic coupling. Analiz sürecinde sayım yöntemi olarak full counting, normlaştırma tekniği olarak ise association strength tercih edilmiştir. Haritalama sürecinde yerleşim ve kümelenmeye ilişkin ayarlarda VOSviewer’ın varsayılan parametreleri kullanılmıştır. Analiz sonucunda oluşturulan VoSviewer görseli Şekil 6’da görülmektedir.

Şekil 6. Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Ağları

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Atıf eşiği minimum 1 olarak belirlenmiştir. Bu eşik doğrultusunda, aralarında bibliyografik bağlantı bulunan 1037 birim üzerinden gerçekleştirilen analiz sonucunda 8 kümeye ayrılan bir yapı ortaya çıkmış; toplamda 195347 bağlantı ve 468341 toplam bağlantı gücü hesaplanmıştır. En fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6. Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Göstergeleri

Yazar	Atıf Sayısı	TLS
Saeidi (2015)	955	1211
Vickery (2003)	780	769
Kraus (2020)	753	1464
Yang (2011)	672	2281
Li (2018)	633	202

Kaynak: VOSviewer aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

İlgili tablo incelendiğinde en fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar 955 atıf ile Saeidi (2015), 780 atıf ile Vickery (2003), 753 alıntı ile Kraus (2020), 672 alıntı ile Yang (2011) ve 633 atıf ile Li (2018) olmuştur.

SONUÇ

Bu çalışma ile tedarik zinciri yönetimi ile finansal performans arasındaki ilişkiyi ele alan akademik literatürün 2000-2025 yılları arasındaki gelişimini, Web of Science veri tabanı üzerinden elde edilen 1158 yayın aracılığıyla bibliyometrik yöntemlerle analiz etmek amaçlanmıştır. Karmaşık veri setlerini haritalamadaki etkinliği ve ilişkisel yapıları çözümleme kapasitesi sebebiyle de VOSviewer programı tercih edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, literatürün hacminin, etkileşim ağlarının ve tematik yönelimlerinin kapsamlı bir haritası çıkarılmıştır.

Elde edilen bulgular, TZY ve finansal performans ilişkisine yönelik akademik ilginin son çeyrek asırda istikrarlı bir artış gösterdiğini ve yayın sayısının 2023 yılında zirveye ulaştığını ortaya koymaktadır. Bu artış trendi, işletmelerin rekabet avantajı elde etme ve finansal sürdürülebilirliklerini sağlama süreçlerinde tedarik zinciri yönetiminin operasyonel bir fonksiyondan stratejik bir yönetim aracına dönüştüğünü kanıtlar niteliktedir. Literatürün ağırlıklı olarak "Yönetim" ve "İşletme" alanlarında kümelenmesi de bu stratejik dönüşümü desteklemektedir.

Anahtar kelime ve içerik analizleri, alanın entelektüel yapısında önemli bir eksen kayması olduğunu göstermektedir. "Supply chain management" ve "financial performance" temel kavramlarının yanı sıra "sustainability" (sürdürülebilirlik) ve "environmental performance" (çevresel performans) kavramlarının en sık tekrar eden terimler arasında yer alması, modern TZY anlayışının

yalnızca maliyet odaklı olmadığını göstermektedir. Bulgular, finansal performansın artık çevresel ve sosyal sorumluluk uygulamalarıyla (Yeşil TZY, ESG) iç içe geçtiğini ve bu entegrasyonun finansal sonuçlar üzerinde belirleyici bir etken haline geldiğini işaret etmektedir.

Küresel iş birliği ve üretkenlik haritası incelendiğinde, ABD ve Çin'in hem yayın sayısı hem de atıf etkisi bakımından literatürü domine ettiği görülmektedir. Gelişmekte olan ekonomiler arasında yer alan Türkiye ise yayın sayısı ve atıf etkisi bakımından listede yer almakla birlikte, küresel iş birliği ağlarındaki merkeziliği (toplam bağlantı gücü) ABD ve İngiltere gibi ülkelere kıyasla daha düşük seviyede kalmıştır. Kurumlar bazında yapılan incelemede de benzer bir tablo ortaya çıkmış; Michigan State ve Hong Kong Polytechnic Üniversiteleri lider konumdayken, Türk üniversitelerinin küresel görünürlüklerinin artırılması için uluslararası ortak yazarlı çalışmalara daha fazla ağırlık vermesi gerektiği anlaşılmıştır.

Yazar ve atıf analizleri, Huo Baofeng, Agyabeng-Mensah Yaw ve Zhu Qinghua gibi araştırmacıların alandaki tartışmaları şekillendiren kilit aktörler olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle bibliyografik eşleşme analizinde öne çıkan Saeidi (2015) ve Vickery (2003) tarafından gerçekleştirilen çalışmalar, TZY'nin finansal performansa etkisinin doğrudan olmaktan ziyade, müşteri memnuniyeti veya itibar gibi aracı değişkenler üzerinden gerçekleştiğini savunan görüşlerin literatürdeki ağırlığını koruduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak bu bibliyometrik analiz, TZY ve finansal performans ilişkisinin statik bir inceleme alanı olmaktan çıkıp; sürdürülebilirlik, döngüsel ekonomi ve dijitalleşme ile zenginleşen çok disiplinli bir yapıya evrildiğini kanıtlamaktadır. İşletme yöneticileri açısından bu çalışma, tedarik zincirine yapılan yatırımların salt bir maliyet unsuru olarak değil, uzun vadeli finansal performansı destekleyen stratejik bir değer yaratım aracı olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, araştırmanın kapsam ve yöntem açısından belirli kısıtlılıkları bulunmaktadır. Veri seti oluşturulurken, sunduğu bibliyometrik verilerin kapsamlılığı ve bilimsel güvenilirliğinin yüksek olması nedeniyle yalnızca Web of Science (WoS) veri tabanı esas alınmıştır. Bu metodolojik tercih, farklı akademik veri tabanlarında taranan çalışmaların kapsam dışında kalmasına ve bulguların WoS dizindeki genel eğilimlerle sınırlı olmasına neden olmuştur. Bu bağlamda, gelecek çalışmalarda Scopus gibi diğer veri tabanlarını da kapsayan hibrit analiz yöntemlerinin kullanılması ve Türkiye gibi gelişmekte olan pazarlara odaklanan karşılaştırmalı analizlerin yapılması, literatürdeki boşlukların doldurulması ve konunun daha geniş bir perspektifle değerlendirilmesi adına önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksay, M., & Ağtaş, E. (2025). Kurumsal Yönetim ve Finansal Performans: 2005-2025 Yılları Arası WoS Makalelerinin Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 8(3), 802-819.
- Başkol, M. (2011). Bir Rekabet Aracı Olarak Tedarik Zinciri Yönetimi: Strateji ve Yaklaşımlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(5), 13-27.
- Chen, D., Gummi, U. M., Ibrahim, M., & Tahir, F. A. (2024). Sustainable supply chain management operations: does sustainable environmental disclosure matter for banks' financial performance in Nigeria?. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(1), 1-13.
- Christensen, W. J., Germain, R. N., & Birou, L. (2007). Variance vs Average: Supply Chain Lead-Time as a Predictor of Financial Performance. *Supply Chain Management: An International Journal*, 12(5), 349-357.
- Çiçek, E., & Bay, M. (2007). Stratejik Küresel Tedarik Zinciri Yönetimi ve Lojistik. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 7(13), 91-117.
- Deste, M., & Halifeoğlu, M. (2019). Perakende Ticaret Sektöründeki İşletmelerin Tedarik Zinciri Yönetimi Açısından Finansal Performans Kriterlerinin Belirlenmesi: Bist'de Bir Uygulama. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 751-774.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Eymen, U. E. (2007). *Tedarik Zinciri Yönetimi*. Kalite Ofisi Yayınları, 15.
- Fang, H., Fang, F., Hu, Q., & Wan, Y. (2022). Supply Chain Management: A Review and Bibliometric Analysis. *Processes*, 10(9), 1681.

- Gunasekaran, A., Patel, C., & Tirtiroglu, E. (2001). Performance Measures and Metrics in a Supply Chain Environment. *International Journal of Operations & Production Management*, 21(1/2), 71-87.
- Langton, I., Mafini, C., & Maotoawe, N. (2023). Financial Performance and Green Supply Chain Management in a South African National Electrical Energy Provider. *Southern African Business Review*, 27, 1-22.
- Lawani, S. M. (1981). Bibliometrics: Its Theoretical Foundations, Methods And Applications. *Libri*, 31, 294-315
- Khan, M. N., Akhtar, P., Zhang, L. L., & Khan, Z. (2024). Operating in Environments Affected by Uncertainty: Supply Chain Finance, Timely Information Sharing Using Advanced Technology, and Financial Performance in Supply Chain Management 4.0. *Journal of General Management*, 50(1), 37-52.
- Özbay, D. (2020). Sürdürülebilir Tedarik Zincirinde Maliyet Yönetimi Ve Kurumsal Performans Ölçümü. *PressAcademia Procedia*, 12(1), 16-20.
- Özbay, D. (2021). Sustainable Supply Chain Management and Financial Performance: An Empirical Analysis of Turkish Manufacturing Companies. *Business & Management Studies: An International Journal*, 9(3), 908-921.
- Rodríguez-González, R. M., Maldonado-Guzmán, G., Madrid-Guijarro, A., & Garza-Reyes, J. A. (2022). Does Circular Economy Affect Financial Performance? The Mediating Role of Sustainable Supply Chain Management in the Automotive Industry. *Journal of Cleaner Production*, 379, 134670.
- Şişman, B., Doğan, M., & Ağca, V. (2016). Tedarik Zinciri Yönetimi Boyutuyla Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Finansal Performans İlişkisi: BİST Sürdürülebilir Endeksinde Yer Alan Firmalarda Bir Araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 75-96.
- Şit, A. (2018). *Demir-Çelik Sektöründe Faaliyet Gösteren Ticari ve İmalat Firmaların Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi ve İç Kontrol Sistemlerinin Finansal Performansa Etkisi: Hatay İli Örneği*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Uşar, D. D., Aylak, B. L., & Kayıkcı, Y. (2021). Tedarik Zinciri Kademesinin ISO 9001 Kalite Yönetim Sertifikasyonu ve Finansal Performans İlişkisine Etkisi: Türkiye Örneği. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 16(63), 1454-1479.
- Vickery, S. K., Jayaram, J., Droge, C., & Calantone, R. (2003). The Effects of an Integrative Supply Chain Strategy on Customer Service and Financial Performance: An Analysis of Direct Versus Indirect Relationships. *Journal of Operations Management*, 21(5), 523-539.
- Wang, Z., & Sarkis, J. (2013). Investigating the Relationship of Sustainable Supply Chain Management with Corporate Financial Performance. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 62(8), 871-888.
- Zhao, Y., Wu, W., Shen, Z., & Ji, Z. (2025). Supply Chain Transparency and Firm Performance: The Role of Customer Trust. *Finance Research Letters*, 107880.